

**FRANSA TARIM BAKANLIĞI MİLLİ ZİRAİ
ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ**
ve
MİLLİ ZİRAİ ARAŞTIRMA MERKEZİ ORGANİZASYONU

Naim Göksele KURHAN¹

Memleketimizde kurulması düşünülen Zirai Araştırma Merkezi ile meşgul olanlar ve mevcut Zirai Araştırma ve Zirai Mücadele Enstitülerinde çalışanlara faydalı olur düşüncesi ile bu makalede, Fransa'da tetkik etmiş olduğum Zirai Araştırma Müesseseleri hakkında kısa bir bilgi vermeye çalışacağım.

Fransa'da Tarım Bakanlığında devlet müessesesi olarak Millî Zirai Araştırma Enstitüsü 18 Mayıs 1946 tarihinde kurulmuştur (Geshin, Bustarret 1961).

Bu Enstitü çalışmalarında, direktifi Zirai Araştırma Yüksek Konseyinden almaktadır. Bu Konsey Tarım Bakanı riyasetinde, büyük ilmi teşekküllerin, Tarım Bakanlığının muhtelif servislerinin, Zirai ve Ziraatle ilgili teşekküllerinin mümessillerinden müteşekkildir. Konseyin bünyesinde tesbit edilen programların tatbikini takip eden daimî bir ilmi komite mevcuttur.

Zirai Araştırma Enstitüsünün bu gibi işlerini yürütecek Paris'te bir merkez müdürlüğü vardır.

Millî Zirai Araştırma Enstitüsünde faaliyette bulunan araştırma servislerinden biri Versaille'da bitkisel, diğeri Jouy-en-Josas'da hayvani istih-salle ilgili iki araştırma merkezi kurulmuştur. Bu iki teşekkülün zirai mah-sulleri muhafaza ile hayvansal ve bitkisel istih-sali geliştirme, ıslâh etme, bunlara ait zirai ekonomi ve veteriner araştırmaları yapma, selâhiyetleri dahilindedir.

İki Millî Zirai Araştırma Merkezi ilimle ilgili muhtelif idarî kısımları grublaştırır.

Bu iki Millî Araştırma Merkezinden başka bölge merkezleri topluluğu veya ihtisas istasyonları, Ziraat ve Veteriner Yüksek Eğitim Müesseselerinin Profesör kürsülerine bağlı lâboratuvarlar vardır.

Muayyen bir idarî şekli ve kadroları ile teşekkül eden merkez istasyonlarının gayesi genel problemlerin etüdü, metodların seçilmesi ve dökü-manların temini, bunun dışında Millî ölçüde olduğu gibi, bölgevi olarak araştırmacıların formasyonunu ve araştırmaların bir işbirliği halinde yürütülmesini sağlamaktır.

Merkez istasyonlarının, Fransa zirai araştırma teşekküllerinin esasını teşkil etmede rolü vardır. Buralarda personel ve her nevi ekipman bakımından büyük bir kesafet mevcuttur.

¹ Ankara Zirai Mücadele Enstitüsü Yabancı ot Lâboratuvarı Şefi.

Bölgevi merkezler muhtelif metodlarla çalışan istasyon ve laboratuvarların bir araya gelmesiyle meydana gelmiştir. Bu bölge merkezleri dokuz tanedir. Bunlardan ikisi yüksek ziraat eğitimi yapan müesseselerde kurulmuştur.

Millî Ziraî Araştırma Enstitüsü kendisine tevdi edilen vazifeleri yerine getirmek için mümkün olduğu nisbette diğer Araştırma Müesseseleri, Üniversiteler, Millî Araştırma Merkezleri, Pasteur Enstitüsü, Atom Enerjisi Komisyonu gibi müesseselerle ve milletlerarası teşkilâtlar ve diğer memleketlerdeki araştırma merkezleri ile sıkı bir irtibat kurmaktadır.

Bu Enstitünün bünyesinde ayrıca araştırmaların yayını bölümü de kurulmuştur.

Millî Ziraî Araştırma Enstitüsü hükmi şahsiyete sahip mali muhtariyeti olan âmme müessesesi olması neticesi kendi bütçesinin ve arazisinin idaresi, laboratuvar ve istasyonlarının iyi idare edilmesi için kâfi selâhiyete sahiptir.

Millî Ziraî Araştırma Enstitüsü 21 istasyon ve laboratuvardan müteşekkil iki araştırma merkezini ve bitkisel mahsullerin teknoloji Merkez İstasyonu ve Millî Ziraat Okullarının kürsü laboratuvarları dahil, 44 istasyon ve laboratuvarı toplayan 9 Bölge Merkezi ve Merkezlere bağlı olmayan 26 istasyon veya laboratuvar ve ayrıca Millî Ziraat Enstitüsüne bağlı 21 laboratuvarı bünyesinde toplamaktadır. Bunlardan başka 2000 hektar sahayı kaplayan 20 deneme çiftliği ve takriben 2750 kişilik bir personel kadrosuna sahiptir. Bunun 461'i ilmi personel ve 816'sı mühendis veya teknisyendir. Enstitünün yıllık bütçesi 120 milyon TL'sidir (Bustarret 1961).

Bahis konusu Enstitü hususi bir neşriyata da sahiptir.

MİLLÎ ZİRAİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

Versaille'daki Millî Araştırma Merkezi 1928 yılında Millî Ziraî Araştırma Enstitüsünden evvel kurulmuş ve onun nüvesini teşkil etmiştir. Bu merkez bidayette 5 merkez istasyonundan müteşekkil olup bunun üçü bitki, toprak ve iklim, diğer ikisi bitki koruma, patoloji ve zooloji konuları ile meşgul olmaktadır. Bilâhare toprakların etüdü ve fitofarmasi laboratuvarı kurulmuştur. Daha sonra idari servisler dokümantasyon merkez istasyonu, Biometri mekanografi servisi, deneme tesisleri, soğuk odalar, seralar, saksı ziraatı v.s. gibi ilâvelerle teçhiz edilmiştir. Başlangıçta 44 araştırmacı yerine bugün 150 kişi yer almış bulunuyor. 1928-1945 yılları arasında yapılmış olan eserler 1946 yılında Millî Ziraî Araştırma Enstitüsünün kuruluşunda yardımcı olmuştur.

1961 yılında Merkez Ziraî Araştırma Enstitüsüne bitki fizyolojisi merkez ve istasyonu ilâve edilmiştir. Bütün personel 500 kişiyi bulmuştur. Merkez Enstitüsünde, Millî Ziraî Araştırma Enstitüsünün bütün mevcudunun 1/3 personel vardır. Bunun 175'i mühendis ve teknisyendir.

Millî Ziraî Araştırma Merkezine müdür olarak, Millî Ziraî Araştırma Müdürü tarafından, merkez istasyonlarının tavsiyesi üzerine istasyon müdürlerinden bir tanesi tayin edilir.

Halihazırda Millî Ziraî Araştırma Merkezi organizasyon şamasında adları yazılı 6 merkez istasyon, 2 laboratuvar ve 4 servisi ihtiva eden bir teşekkül halindedir.

Millî Zirai Araştırma Merkezinin organizasyonu :

- A) Bitki, kültürü ve muhiti.
  - I. Agronomy Merkez İstasyonu.
  - II. Bioklimatoloji Merkez İstasyonu.
  - III. Bitki fizyolojisi Merkez İstasyonu.
- B) Zararlı hastalıklar ve kültür bitkileri arasında istenmeyen bitkiler yabancıot v.s.
  - IV. Patoloji Merkez İstasyonu.
  - V. Zooloji Merkez İstasyonu.
  - VI. Yabancıotlar üzerinde araştırmalar yapan laboratuvar.
  - VII. Fitofarmasi Laboratuvarı.
- C) Bitkisel Zirai Mahsullerin İşlenmesi.
  - VIII. Bitkisel teknoloji istasyonu.
- D) Hususi işler için kurulan servisler.
  - IX. Dokümantasyon servisi.
  - X. Biometri laboratuvarı.
  - XI. Deneme ve enformasyon servisi.

Bu organizasyonda, VI. bölüm olarak yer alan yabancı otlar üzerinde araştırmalar yapan laboratuvarların teşekkülü yani yabancıot araştırma organizasyonundan konumuzu ilgilendirdiği için burada özellikle bahsedilmiştir.

FRANSA'DA YABANCIOT ARAŞTIRMA ORGANİZASYONU

Fransa'da Zirai Araştırmalar, Millî Zirai Araştırma Enstitüsü (INRA) bünyesinde teşkilâtlandırılmıştır (Longshamp 1964). Yabancıot çalışmaları ve mücadelesi, uzun zaman bu teşkilât içinde kültür bitkileri üzerinde araştırma yapanlar tarafından, yabancıotlar problem oldukça ele alınmıştır.

Diğer memleketlerde olduğu gibi Fransa'da İkinci Dünya Harbinden sonra ilaçlı yabancıot mücadelesinin gelişmesi neticesi müstakil bir servisin ihdasına lüzum göstermiş ve bahis konusu teşkilâtın Millî Zirai Araştırma Merkezi bünyesinde yabancıot laboratuvarı kurulmuştur. Bu laboratuvar esas araştırma çalışmalarından ziyade acil, pratik meseleler üzerinde ve bilhassa ziraatın karşılaştığı yabancıot mücadelesi problemlerinin halli üzerinde çalışmalarını teksif ederek aşağıdaki konularda meşgul olmaktadır.

1. Hububatta yabancıot mücadelesi ve özellikle tilki kuyruğu (Alepecurus agrostis), yabancı yulaf (Avena fatua) ve çeltikte darıcan (Panicum spp.)'lere karşı mücadele,
2. Hayvan yemi ot kültürlerinde mücadele, daimi ve muvakkat mer'alarda ve tohum istihsal edilen kültür mer'alarında mücadele,
3. Şeker pancarlarında tam mânasile makinalı ziraat yapılmasını sağlamak amacile yabancıot mücadelesi,
4. Patates ve sebze kültürlerinde yabancıot mücadelesi,
5. Bağ ve meyva bahçelerinde yabancıot mücadelesi.

Adı geçen bu konulardaki çalışmalarını halihazırda yedi araştırmacı deruhte etmiştir. Bunlardan beşi Versaille'da Millî Zirai Araştırma Merkezinde ve ikisi Dijon'da Orta-Doğu Zirai Araştırma merkezindedir. Bu çalışmalar bütün Fransa'ya şamil olarak yapılmaktadır. Çünkü problem olarak ele alınan bu konuların, ortaya çıktığı bölgelerde tetkiklerinin, mümkün olduğu belirtilmiştir.

Yabancıot araştırma laboratuvarları dışında Millî Zirai Araştırma Merkezine bağlı muhtelif istasyonlarda ekserisi bitki islah bölümünde bir kaç araştırmacı yabancıot mücadele denemeleri ve araştırmaları yapmaktadırlar. Bir yerde çayır ve hayvan yemi kültürlerinde, diğer bir istasyonda meyva bahçelerinde, bağlarda, sebzelerde yabancıot mücadelesi tetkik edilmektedir.

Versaille'daki Millî Zirai Araştırma Merkezinde fitofarmasi laboratuvarının herbisidleri ilgilendiren problemleri, kimyasal ve fiziksel vasıfların münasebetleri, toprakta azalışları (dekompoze oluşları) toksisiteleri, formulasyon şekillerinin tetkiki üzerinde çalışılmaktadır.

Resmî servislerle, ilaçları kullananları temsileden özel teknik Enstitüler, hububat ve hayvan yemi otları teknik enstitüsü ve müstahsillerin federasyonları daima temas halindedir. Bu muhtelif teşekküller Zirai Araştırma Millî Enstitüsü ile teşriki mesai halinde kendi hesaplarına denemeler yapmaktadırlar.

Fransa'da yabancıotlarla mücadele Fransız Komitesi (Columa) kurulmuştur. Bu komitenin gayesi yabancıotlarla mücadeleyi bütün imkânlarla teşvik ve koordine etmek, fikir teatisi ve temaslar sağlamak, bu konuda mevcut ilerlemeleri araştırmacılara ulaştırmak, yaygın işlerini yapmak ve nihayet konferanslar tertip etmektir.

Araştırma Enstitüsü ile idare, ilaçları imâl edenler, kullananlar arasındaki temaslar bu komite tarafından sağlanmaktadır.

Bitki koruma ilaçlarının satış ruhsatları muvakkat veya nihai olarak verilir. Nihai olduğu takdirde ruhsatlı (homologation) ismini alırlar. 1963 yılından 498 adet ruhsat talebi içinde 98'inin herbisidlere ait olduğu bildirilmektedir.

Fransa Bitki Koruma Servisi ve ilaçların ruhsatlandırılması işinin nasıl yapıldığı ve ilaç deneme metodları ayrı bir makale konusu olarak ele alınacaktır.

LİTERATÜR

- BUSTARRET, J. 1961, L'Institut National de la Recherche Agronomique (1946-1961). C. R. Acad. Agric., ———— 1961, Bi-centenaire de l'Académie d'Agriculture de France. L'Institut National de la Recherche Agronomique.
- GESLİN H., 1961, Ministère de l'Agriculture Institut National de la Recherche Agronomique. Le centre National de Recherche Agronomiques de Versailles.
- LONGSHAMP, R. 1964. Organisation de la Recherche officiel sur les Mauvaises Herbes en France. Weed Res. 4, 261-262.